

JUSTIITSMINISTEERIUM

Laste seksuaalne väärkohtlemine

Laste ja noorte tervisekonverents

25.10.2016, Rapla

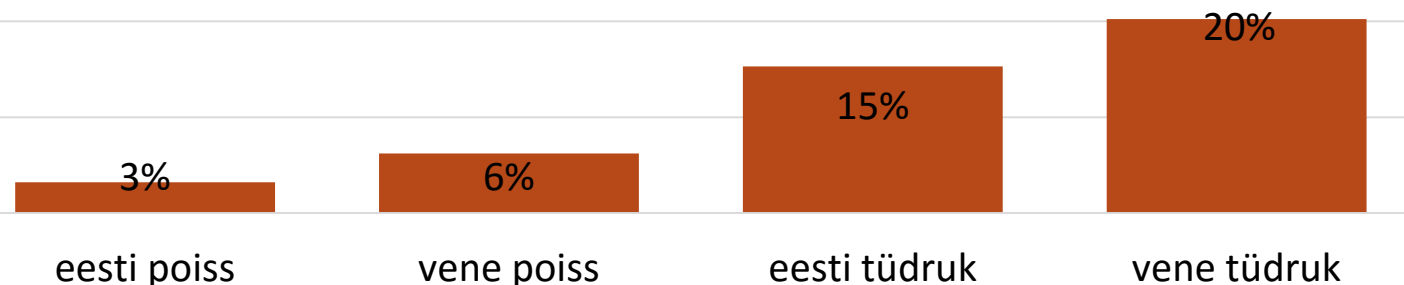
Brit Tammiste

Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakond

Laste ja noorte seksuaalse väärkohtlemise levik TÜ ja JuM uuring 2015

32% 16–18-aastastest noortest on kogenud oma elu jooksul vähemalt ühte väärkohtlemisena käsitletud tegu väljaspool interenti keskkonda. 30% noortest on kogenud vähemalt ühte seksuaalse ahistamise juhtumit, peamiselt käperdamist (25%) ja alasti eksponeerimist (11%). Seksuaalvägivalda on kogenud iga kümnes noor, sh 5% on sunnitud olema seksuaalvahekorras.

Vähemalt ühte seksuaalvägivalla situatsiooni kogenud vastajad soo ja keele järgi

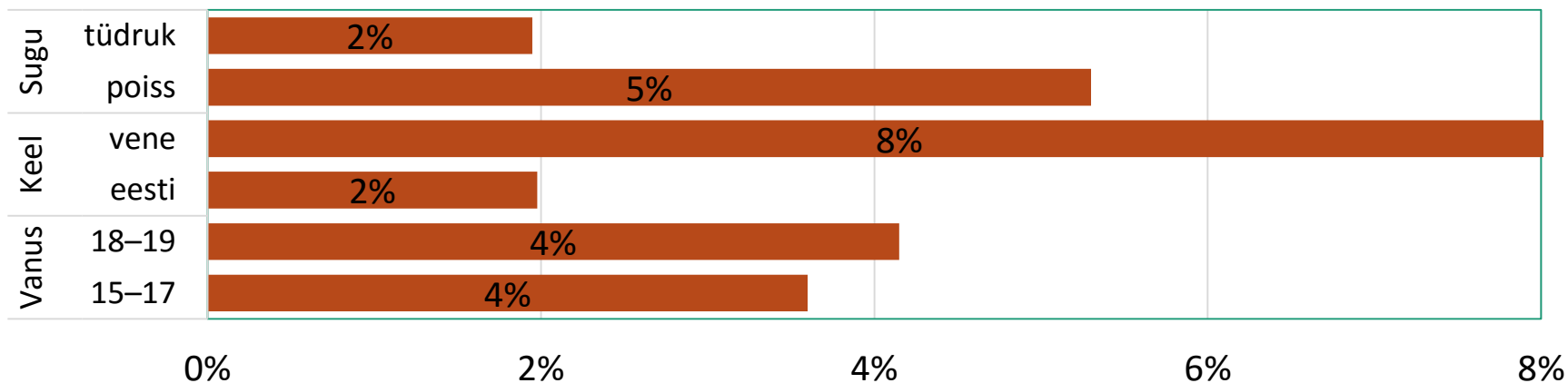

Allikas: Kadri Soo slaidid 02.02.2016 esitlusel.

Allikas: <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/laste-ja-noorte-seksuaalse-vaarkohtlemise-leviku-uuring>

Laste ja noorte seksuaalse väärkohtlemise levik TÜ ja JuM uuring 2015

Vähemalt ühe seksuaalvägivalda situatsiooni toime pannud vastajad

Allikas: Kadri Soo slaidid 02.02.2016 esitlusel.

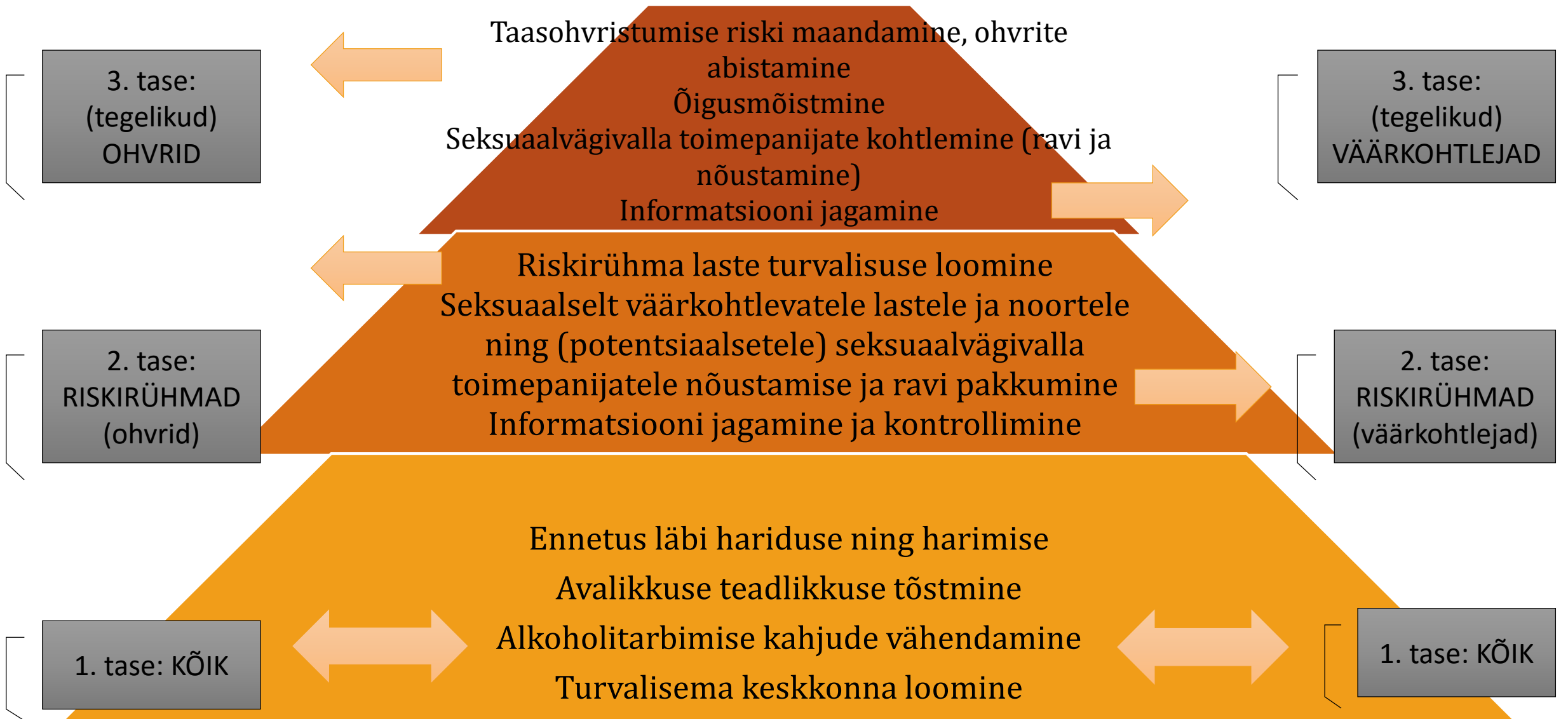
Suures osas oli tegemist kellegi teise suguelundite või privaatsete kehaosade katsumise ning end suguelundite näitamisega.

Allikas: <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/laste-ja-noorte-seksuaalse-vaarkohtlemise-leviku-uuring>

Laste ja noorte seksuaalse väärkohtlemise levik TÜ ja JuM uuring 2015

Seksuaalsel väärkohtlemisel võib olla tõsine mõju noore emotsionaalsele heaolule. Väärkohtlemist kogenud noored tundsid end väärkohtlemist mittekoogenutega võrreldes enam õnnetult, masendunult, tõrjutult ja pinges. Neil esines rohkem unehäireid, nad muretsesid enam ning tundsid tuleviku suhtes abitust. Umbes kolmandik väärkohtlemist kogenud noortest oli mõelnud, et ei taha enam elada.

Seksuaalset väärkohtlemist kogevad rohkem noored, kelle vastu on varem kodus kasutatud vaimset ja/või füüsilist vägivalda ning kelle vanemate suhted on vägivaldsed. Samuti suurendab väärkohtlemise kogemise tõenäosust vanemate vähene osavõtlikkus lapse käekäigust (st hoolitsemine, toetamine, soovide ja vajaduste mõistmine ning murede kuulamine). Haavatavust, ebakindlust, mõjutatavust ja ärakasutamise riski suurendab veel napp toetus ja hoolivus vanemate poolt, mis tõukab noort inimest otsima tähelepanu ja lähedust väljastpoolt kodu.

Laste väärkohtlemise ennetamise põhimõtted

WHO soovitusel laste väärkohtlemise ennetamiseks ning seksuaalvägivalla ennetamiseks:

rõhuasetus riskirühmadega tegelemiselt, märkamiselt ning reageerimiselt (nt lastekaitse poolt) üldisele ennetusele;

tervishoiuvaldkonna keskne roll laste väärkohtlemise ennetamisel;

tuginemine tõenduspõhiste praktikatele;

tuginemine valdkondadeülesele koostööle;

Lapse Õiguste Konventsioonist lähtuvalt lapse õiguste edendamise.

Senised ning praegused ennetustegevused

Sotsiaalseid ning eluskusi arendavad programmid:

- Kuni 10-aastaste laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamise projektid (2tk, JuM toetusel);
- Kiusamisvastased ning eluskusi arendavad programmid haridusasutustes;

Teavituskampaaniad ning -tegevused:

- Internetiturvalisus: „Targalt internetis“ projekt ning vihjeliin.ee (MTÜ Lastekaitse Liit) Euroopa Nõukogu
- Veebikonstaablid alates 2011. aastast ning politsei ennetustegevus lasteaedades ja koolides (väärkohtlemise märkamine);
- Lasteabi infotelefon 116 111 ning avalikkuse teavitamise kampaaniad; STOPP nõuandetelefon, sh potentsiaalsetele väärkohtlejatele;
- Juhend- ja abimaterjalid lapsevanematele ning spetsialistidele;
- Lasteaiaõpetajate koolitused laste seksuaalse arengu ning väärkohtlemise teemal (TAI);
- Erivajadusega noortega tegelevate spetsialistide koolitamine seksuaalkäitumisprobleemide ennetamiseks ning reageerimiseks (Tartu Laste Tugikeskus)
- *Expect Respect Teen Abuse Toolkit* (kohtingu) vägivalla ennetamise programmi („Terved ja turvalised suhted“) rakendamine koolides 2015-2016.

Allikas:

Ennetusvahendid spetsialistidele

- Laste seksuaalkäitumise baromeetri tõlge eesti ja vene keelde

www.kriminaalpoliitika.ee/murebaromeeter - murebaromeetri failid kättesaadavad

Baromeetrit tutvustavad videod youtube'is:

<https://www.youtube.com/watch?v=Do5P-U87OLs>

<https://www.youtube.com/watch?v=tKworhybhgE>

- 2 ennetusvideo seksuaalvägivalla ennetamiseks (lastele ja/või [täisealisele sihtrühmale](#))

<https://www.youtube.com/watch?v=LNQxIgWk-UY> „Ei tähendab ei!“

- Laste seksuaalse väärkohtlemise ennetusvideo (Euroopa Nõukogu)

<https://www.youtube.com/watch?v=TH0mCTVn8rI>

- Laste ülekuulamise käsiraamat – valmib uuendatud käsikiri + trükk 2016

- Laste kaitset seksuaalse ärakasutamise ja seksuaalse kuritarvitamise eest käsitlev Euroopa Nõukogu konventsioon ratifitseerimine 2016

http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumentid/lanzaroteconvention_est_0.pdf

Täna!

Brit Tammiste

brit.tammiste@just.ee

Vt ka: <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/teemalehed/laste-seksuaalne-vaarkohtlemine>